

батька/матері, інших людей; контролювання перебування дитини у помешканні, заборона виходити з дому; контролювання спілкування дитини з друзями; закривання дитини у коморі, сараї чи туалеті, чи у будь-якому закритому приміщенні вдома, в школі тощо; обмеження спілкування з дитиною, аж до повного ігнорування у спілкуванні; емоційне насильство: приниження; використання скарг; використання дітей в якості довірених осіб; підвищення голосу без вартої на те причини; непослідовність; присоромлення дитини; використання дітей у конфліктах між батьками; «торгівельна» поведінка одного з батьків щодо любові до дитини; економічне насильство: незадоволення основних потреб дитини; відмова чи зволікання у виплаті аліментів; повна відмова дитині в грошах; контролювання дитини за допомогою грошей; відмова дитині у підтримці; використовування дитини як засобу торгу при розлученні; нав'язування дитині економічно обмеженого способу проживання без існуючої для цього необхідності; примушування дитини важко працювати.

Жорстоке поводження з дітьми є найбільш прихованою формою насильства, оскільки в Україні немає даних достовірної статистики про реальні його прояви. За узагальненою інформацією за II півріччя 2011 року в Україні офіційно зареєстровано близько 95 тис. звернень з питань жорстокого поводження з дітьми. За даними МВС України за жорстоке поводження з дітьми на обліку в органах внутрішніх справ знаходиться понад 80 тис. сімей. У 2011 році за невиконання батьківських обов'язків притягнуто більш ніж 9 тис. батьків. Проте зростання кількості осіб, поставлених на профілактичний облік, свідчить про зростання поінформованості населення про можливості розв'язання проблеми, а також збільшення уваги до даного явища з боку правоохоронних органів. Проблема насильства над дітьми винесена з розряду приватної проблеми родини на державний рівень.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ

студент 1-го курсу юридичного факультету навчально-наукового інституту права та психології НАВС

Михальчук Дарія Сергіївна

Науковий керівник: викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін та менеджменту юридичного факультету навчально-наукового інституту права та психології НАВС **Лінік Є.П.**

Однією з глобальних світових проблем, безпосередньо пов'язаною з міжнародною міграцією, є біженство. Вимушена

міграція стала сумною, проте невід'ємною складовою двадцятого століття, яке зарубіжні історики та письменники „охрестили” в своїх працях як „століття вигнанців, шукачів притулку”, „століття біженців”. В результаті військових та міжтнічних конфліктів, політичних репресій, стихійних лих та інших факторів кількість біженців постійно зростає. У загальному розумінні під поняттям «біженець» розуміється не тільки особа, яка отримала офіційний статус біженця, але і та, яка шукає притулку в результаті вимушеного переселення на інше місце. Поряд з поняттям „біженці” на Заході досить часто використовувався термін „вирвані з корінням” (англ. – “uprooted”), який досить влучно відображає саму суть явища біженства, позначаючи осіб, які з ряду причин, але обов'язково всупереч власній волі, змушені були на тривалий час або назавжди залишити свою батьківщину та шукати притулку на чужині.

У ХХ столітті з проблемою біженства зіткнулася й Україна, яка з часом ставала транзитною територією для тисяч шукачів притулку з Російської Федерації та країн Третього світу, що намагалися дістатися Західної Європи. Важливим аспектом врегулювання цієї проблеми стало приєднання нашої держави до міжнародного співробітництва з її розв'язання.

Значною мірою актуальність дослідження підтверджується інтересом до цієї проблематики зарубіжних і вітчизняних вчених. У різні часи розробкою проблеми біженців займалися зарубіжні вчені Г.Гудвін Гілл, Ж.Егер, О.Клінова, Д.Макнамара, К.Нгуєн, Д.Патрик, В.Потапов, Д.Хорекенс, досліджуючи статус біженця у міжнародному праві. Останніми роками російські вчені Є.Гончаренко, А.Жеребцов, Д.Іванов, Н.Каткова, І.Кисельова, М.Лебедєв, В.Радул, Т.Регент досліджували регулювання правового статусу біженців у Російській Федерації. Білоруські вчені Л.Васильєва, І.Фісенко досліджували правовий статус біженців у Республіці Білорусь. Певне висвітлення проблема біженців знайшла у вітчизняній науковій літературі. Теоретичні та практичні питання правового статусу біженців в Україні досліджували В.Д.Андрієнко, Ю.М.Білуха, С.П.Бритченко, Ю.В.Бузницький, М.В.Буроменський, В.С.Гринчак, В.І.Євінтов, О.Л.Копиленко, В.С.Крисаченко, О.В.Кузьменко, О.А.Малиновська, В.О.Новік, О.І.Піскуп, В.Ф.Погорілко, С.П.Ратушний, Ю.І.Римаренко, С.Г.Рубанов, Ю.М.Тодика, О.Ф.Фрицький, С.Б.Чехович, В.М.Шаповал, Ю.С.Шемшученко, В.В.Шепель, М.О.Шульга та інші. Разом з тим, проблема адміністративно-правового статусу біженців в Україні потребує подальшого дослідження.

Автор ставив собі мету детальне вивчення поняття «біженець», адміністративно-правовий статус біженців в Україні, їх права та

обов'язки. Наукове осмислення проблеми адміністративно-правового статусу біженців в Україні необхідне для розв'язання таких завдань як: визначення походження біженства як соціального явища та його правові аспекти; дослідження правового становища біженців та осіб без громадянства; ознайомлення з правовою регламентацією режиму біженців в Україні; детальне дослідження проблеми захисту прав біженців.

Для вирішення поставлених завдань використовувалася сукупність методів, які сприяють пізнанню соціально-правових явищ у суперечностях, розвитку та змінах, що дає можливість дослідити правовий статус біженця крізь призму їх соціального змісту і юридичної форми. У процесі дослідження, зокрема використані такі методи наукового пізнання правових явищ: логічний; логіко-семантичний; логіко-юридичний; історико-правовий; порівняльно-правовий; методи аналізу та синтезу.

Для того, щоб існуюча проблема біженців була вирішена, потрібні конструктивні дії держави, зокрема в галузі захисту прав людини, підтримання миру та безпеки в себредині держави і у відносинах з іншими державами, а також контроль над масовими міграційними рухами.

У сучасному суспільстві вже чітко є сформульована концепцію правового статусу біженців в Україні як спеціального (привілейованого) і тимчасового виду правового статусу іноземців, які позбавлені захисту держави у країні свого походження.

Отже, у законодавстві України визначення поняття “біженець” не позбавлено певних недоліків. Зокрема, не дається тлумачення терміна “переслідування” і не визначається, яким способом і ким повинно здійснюватися переслідування особи, за наявності якого вона може визнаватися біженцем. У зв'язку з тим, що термін “переслідування” в цьому випадку є визначальним, пропонуємо доповнити ст. 1 Закону “Про біженців та осіб, які потребують тимчасового або додаткового захисту” 2011 року таким змістом : переслідування – дії державних органів країни громадянської належності, країни постійного проживання або країни походження, які суттєво обмежують права особи, гарантовані їй міжнародно-правовими актами, або бездіяльність таких органів, яка унеможливує забезпечення особі ефективного захисту її безпеки.

Негативним моментом вважаємо й те, що поза увагою закону залишається питання щодо правового становища жертв воєнних конфліктів, які потребують захисту, оскільки вони становлять значну частину осіб, які шукають притулку в Україні та вважають себе біженцями. У зв'язку із цим постає проблема вдосконалення визначення поняття біженця, оскільки законодавство України не

передбачає інших форм захисту особи, ніж надання статусу біженця.

Вважаємо, що для більш точного викладення поняття «біженець» у законодавстві України, уникнення його розширеного тлумачення доцільно внести зміни до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» у частині визначення поняття біженця й сформулювати його таким чином: біженець в Україні – це особа, яка не є громадянином України і яка через зовнішню агресію, окупацію, іноземне панування або події, що серйозно порушують публічний порядок, а також переслідування з боку держави (державних органів) у країні походження (країні громадянської належності або країні постійного проживання) за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства, належності до певної соціальної групи, політичних переконань, або через обґрунтовані побоювання такого переслідування перебуває за межами країни походження і внаслідок цього не користується захистом цієї держави.

Обґрунтовано положення про те, що особа є біженцем з того моменту, коли її фактичне становище відповідає визначенню поняття «біженець», та виділено категорії осіб, які підпадають під це визначення: особи, яким надано статус біженця в Україні через встановлений законодавством України порядок (визнані біженці), а також шукачі статусу біженця (потенційні біженці). Варто також зазначити, що Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» не є досконалим, тому що досить часто статус «біженця» надається особам, що не зовсім підходять під цю класифікацію.

Виявленим та чітким спостерігається зв'язок між правом біженців і правом притулку, оскільки надаючи особі правовий статус біженця і гарантії особистої безпеки від повернення в обстановку переслідувань, Україна тим самим надає біженцям захист на своїй території від юрисдикції держави їхнього громадянства або постійного проживання, тобто надає територіальний притулок. У зв'язку з цим концепція надання притулку в Україні підлягає перегляду.

Також аргументованим є те, що правовий статус визнаних біженців в Україні є вужчим, ніж правовий статус громадян України, але ширшим за правовий статус інших категорій іноземців та осіб без громадянства, оскільки біженцям надаються спеціальні права, якими не користуються інші категорії іноземців та осіб без громадянства. При цьому правовий статус потенційних біженців є більш обмеженим, ніж правовий статус визнаних біженців. Виділений є і пріоритетне право біженців, порушення якого унеможливує набуття статусу біженця і його подальшу реалізацію

– це право не бути примусово повернутим в обстановку переслідувань, яке полягає у забороні будь-якого примусового переміщення біженців за межі України до тих країн, де їм може загрожувати небезпека.

ВЗАЄМОДІЯ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

студент магістратури юридичного факультету навчально-наукового інституту права та психології НАВС

Мілян Марія Василівна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін та менеджменту навчально-наукового інституту права та психології НАВС **Галай В.О.**

Місцеве самоврядування сьогодні виступає важливим фактором демократизації суспільного життя, децентралізації управління та необхідною передумовою становлення громадянського суспільства, наближення влади до її джерела – народу. І навпаки, місцеве самоврядування може ефективно функціонувати лише за умови наявності розвинутих елементів громадянського суспільства.

Сьогодні однозначно зрозуміло, що проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні має бути підпорядковано одній загальній меті – досягненню самодостатності територіальних громад на основі ефективного управління їхньою власністю. Самодостатні та потужні територіальні громади є основою місцевого і регіонального розвитку будь-якої країни. Проте варто зазначити, що закріплені в Європейській хартії місцевого самоврядування принципи фінансової та правової автономії, котрі визначають право та реальну можливість територіальних громад самостійно формувати місцевий бюджет і створювати необхідну для цього власну нормативно-правову базу, в Україні практично не реалізуються.

Тому потрібно побудувати відносини місцевого самоврядування і державних органів таким чином, щоб не держава, формуючи центральний бюджет, виділяла кошти у вигляді субсидій і субвенцій на підтримку локальних бюджетів, а щоб акумуляція їх розподіл коштів відбувалися на місцевому рівні залежно від конкретних потреб.

В ч.3 ст. 140 Конституції України визначено, що територіальна громада здійснює місцеве самоврядування як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування - відповідні ради та їх виконавчі органи. В свою чергу органи місцевого самоврядування